

ÖSSZEFOGLALÓK / ABSTRACTS

(In English: from page 145)

ROVAT: TANULMÁNYOK (peer reviewed)

15–30 » MURÁNYI SAROLTA – GONDA ZSUZSA
– DEME ANDREA:**A tudományos szövegek olvasásértésének mérése egyetemista hallgatók körében – egy digitális mérőeszköz kidolgozása**<https://doi.org/10.71157/upsz.2025.09-10.02>

A tanulmány az *ELTE DOKK (Digitális Oktatásfejlesztési Kompetencia Központ) Nyelvhasználat felsőfokon* ernyőprojekt egyik alprojektjének a kutatási-fejlesztési tevékenységét mutatja be. Az ernyőprojekt a nyelvhasználat fejlesztését olyan alapvető kiindulópontnak tekinti az oktatás minden szintjén és területén, amely csökkentheti a lemorzsolódást, eredményesebbé teheti a hallgatók autonóm tanulási folyamatait, és támogathatja a hallgatókat és az oktatókat a hatékony tudományos kommunikációban különböző módszertani stratégiák alkalmazásával. A tanulmány a *Nyelvhasználat felsőfokon* ernyőprojekt egyik alprojektjének a céljait ismerteti, és ezekből a tudományos szövegek olvasásértésének a méréséhez kapcsolódóakkal foglalkozik részletesen. A mérőeszköz szövegértésre vonatkozó részének használatával tervezett kutatásunk célja elsőséves egyetemi hallgatók szövegértésének a mérése, a tudományos szövegek olvasásával kapcsolatos szokásaik, stratégiáik vizsgálata. A tanulmány ennek a kutatásnak az első lépését mutatja be: ismertetjük tudományos szövegek olvasásértésével kapcsolatos korábbi fontosabb hazai és nemzetközi mérések tanulságait, a szövegértés mérésére alkalmas mérőeszköz kidolgozásának szempontjait, valamint a fejlesztett mérőeszköz felépítését, működését. A tanulmány részletesen elemzi az online mérőeszköz kutatásmódszertani hátterének az összefüggéseit a szövegértési szintekkel és műveletekkel. A tanulmány zárása ismereti az alprojekt kutatás-fejlesztési feladatainak a további ütemezését, valamint az alprojekt várható elméleti és gyakorlati hozadékait. A mérőeszköz jövőbeli alkalmazásából várható eredményekből, illetve a szövegértési szintek és végrehajtott szövegértési műveletek, valamint a hallgatói eredmények összefüggéseiből olyan következtetések vonhatók le, amelyek hozzájárulnak egy adaptív tanulási útvonalakat kínáló e-learning kurzus kidolgozásához a tudományos szövegek olvasásértésének a fejlesztésére.

Kulcsszavak: *szövegértés; olvasásértés; tudományos szöveg értése; mérés; fejlesztés*

31–49 » BEREGI ERIKA – TRZASKOMA-BICSÉRDY GABRIELLA – BOGNÁR JÓZSEF:

Iskolai egészségnevelés hátrányos helyzetű régióban: egy fizikai aktivitás fokozására irányuló intervenció tanulságai<https://doi.org/10.71157/upsz.2025.09-10.03>

Egyértelműen igazolt, hogy a fiatalok egyre inaktívabb életmódot folytatnak, ezért a nevelési-oktatási intézményeknek kiemelt feladatuk van a tanulók testmozgásának támogatásában. A kutatás célja egy fizikai aktivitás növelését célzó intervenció hatásainak feltárása a tanulók jóllétére, fittségére vonatkozóan. A vizsgálati csoportokban részt vevő fiatalok egy tíz hetes mozgásprogramban kaptak lehetőséget változatos szabadidős aktivitás megvalósítására. Szakértői mintavétellel egy Borsod-Abaúj-Zemplén vármegyében található technikumban, ezen belül pedig a teljes 11. évfolyam kiválasztása történt. Az intervencióban részt vevők (N = 59) esetében két vizsgálati és egy kontrollcsoportot alakítottunk ki. A vizsgálati csoport számára heti egy, illetve két alkalommal biztosítottunk mozgáslehetőséget az oktatással töltött időt követően. Az intervenció előtt és után kérdőíves adatfelvétel, NETFIT mérések valósultak meg. További információ szerzését pedig fókuszcsoportos és egyéni interjú tette lehetővé tanulók (n = 13), pedagógusok (n = 5) és szülő (n = 1) bevonásával. Az állóképesség önművelés tekintetében szignifikáns javulás tapasztalható a vizsgálatot követően ($t = -2,56$; $p = 0,01$). Az állóképességi ingafutás ($F = 4,48$; $p = 0,01$) és a helyből távolugrás ($F = 3,70$; $p = 0,03$) szintén szignifikáns javulást mutatott a vizsgálati csoportokban. Egytől-négységig terjedő skálán leghasznosabb programként a lépésszámversenyt ($2,95 \pm 1,17$) és a túrárt ($2,85 \pm 1,08$) jelölték. A nem megfelelő aktivitás hátterében jellemzően a tanulók túlterhelését, mentális fáradtságát vélték. Testmozgás fokozása szempontjából hangsúlyos a motiválás, inspirálás, a példaadás szerepe mind tanári, mind pedig szülői oldalról. További kutatási területekért ajánlatos újabb egészségnevelési módszerek, motiválási lehetőségek feltárása és eredményességük vizsgálata.

Kulcsszavak: *Iskolai egészségnevelés; fizikai aktivitás; intervenció*

ROVAT: **LÁTÓSZÖG**5–13 » **TAKÁCS GÉZA:****Jókait olvasva**

<https://doi.org/10.71157/upsz.2025.09-10.01>

Az esszé a nagy magyar íróit idézi fel, Jókai Mórt, aki 1825-ben, kétszáz évvel ezelőtt született, s lelkes emlékeztetések, ünnepi köszöntők íródtak róla az évfordulón. De mintha ezek az írások azt sugallták volna, hogy Jókai csak volt, de ma már nem élnek, nem olvashatók a könyvei. S akadt jeles irodalmár, aki ezt meglehetősen nyeglén ki is mondta. Hol is tette volna méltatlanabban, mint az író szülővárosában, éppen az évforduló napjához kötődően. Ezen méltatlankodik a szerző, leginkább azzal, hogy Jókai-szövegek friss élményéről számol be, idézetekkel, megpróbálva érzékeltetni, hogy ez az irodalom nem csak hogy nem avult el, hanem mintha olvasása révén annak a jelennek a megértéséhez is közelebb jutnánk, amelyben élünk, hiszen a nemzeti sorssal való viaskodás története korántsem ért véget. Az emberi jellem viszontagságairól nem is beszélve. S hogy Jókai saját korának influenszere, NETFLIX-sorozat írója volt. És slammere is. Miközben a romantika nagy alakja. A legjobb minőségben.

Kulcsszavak: *Jókai-évforduló; korszerűség*

ROVAT: **MŰHELY**50–73 » **GYARMATHY ÉVA – SZABÓ ZÉNÓ:****Profilteszt az osztálytermi adatalapú döntéshozatal támogatására**

<https://doi.org/10.71157/upsz.2025.09-10.04>

A tanulmány célja egy olyan, pedagógusok által alkalmazható, ingyesen elérhető vizsgálati eszköz, a Szenzomotoros és Kognitív Profil Teszt bemutatása, amely a tanulók szenzomotoros és kognitív fejlődési sajátosságainak feltérképezésével támogatja a pedagógusok adatalapú döntéshozatalát. A teszt használatát és az adatalapú pedagógiai gyakorlat alkalmazásának fontosságát iskolát kezdő gyerekek követéses vizsgálatán keresztül mutatjuk be. A kutatás során több mint ezer, iskolát kezdő gyermek adatait elemeztük, majd nyomon követtük a fejlődésüket a második évfolyam végéig. Az eredmények rámutatnak, hogy az iskolai sikeresség előre jelezhető bizonyos kognitív (pl. munkamemória, idői szekvencialitás) és szenzomotoros (pl. testséma, új tudatosság) funkciók alapján. A tanulmány hangsúlyozza az adatalapú megközelítés szerepét az inkluzív és személyre szabott oktatási környezet kialakításában, különös tekintettel a hátrányos helyzetű tanulók támogatására.

Kulcsszavak: *szenzomotoros és kognitív profilalkotás; adatalapú döntéshozatal; inkluzív nevelés*

74–90 » **LUDNIKNÉ PÁLFI DORINA – MOLNÁR BALÁZS:****A pozitív pedagógia megjelenése az Új Pedagógiai Szemle hasábjain**

<https://doi.org/10.71157/upsz.2025.09-10.05>

A pozitív pedagógia az utóbbi években egyre hangsúlyosabb szerepet tölt be a hazai és nemzetközi neveléstudományi diskurzusban, valamint a pedagógiai gyakorlatban. Kutatásunk célja annak feltárása volt, hogy a pozitív pedagógia szemlélete miként és milyen kontextusban jelent meg az *Új Pedagógiai Szemle* hasábjain 2011 és 2024 között. A tanulmány kvalitatív tartalom-elemzés módszerével dolgozza fel az elmített időszakban megjelent releváns írásokat, különös tekintettel a pozitív pszichológia pedagógiai alkalmazására, a tanulói jóllét, az iskolai klíma és a tanári kompetenciák fejlesztésének kérdéseire. A vizsgálat célja, hogy átfogó képet adjon arról, hogyan alakult a pozitív pedagógia fogalomkörének értelmezése a hazai neveléstudományi gondolkodásban, milyen elméleti és gyakorlati súlypontok rajzolódnak ki, valamint, hogy a magyar kutatók miként látják a szemlélet hazai adaptációjának lehetőségeit. Eredményeink hozzájárulhatnak a pozitív pedagógia tudományos recepciójának pontosabb megértéséhez, valamint a pedagógiai gyakorlatban való tudatosabb alkalmazásához.

Kulcsszavak: *pozitív pedagógia; pozitív pszichológia; neveléstudományi kutatás; kvalitatív tartalom-elemzés; tanári kompetenciák; tanulói jóllét*

91–100 » **BAZSÓNÉ SÖRÉS MARIANNA:****A diszciplináris szaktudás jelentősége a nyelvtanárképzésben**

<https://doi.org/10.71157/upsz.2025.09-10.06>

A tanárképző szakokon megszerzett tantárgyi ismeretek képezik az osztálytermi oktatás alapját. Az egyetemi tanárképzésben ugyanakkor feszültség figyelhető meg az elméleti orientáció és a gyakorlati alkalmazhatóság között, amely gyakran vezet ahhoz a kritikához, hogy a képzés nem biztosít kellően praxisorientált felkészítést. A tanulmány vizsgálja a magyarországi tanárképzési modellek fejlődését a második világháború utáni időszakról kezdve, valamint a különböző tudományterületek arányát a tanárképzésben. Az osztrák képzési modellel való összevetés értékes összehasonlítási alapot nyújt a magyar felsőoktatás jelenlegi helyzetének megértéséhez. A tanárképzés minőségének javítását célzó kezdeményezéseket a Miskolci Egyetem német szakos tanárképzésének példáján keresztül vizsgáljuk. A cikk olyan módszertani stratégiákat mutat be, amelyek sokoldalú hozzáállást biztosítanak a hallgatóknak, olyan megközelítést, amelyben a szakterület elméleti tartalma és a

gyakorlati tanítási készségek integrált kompetencia-profilba olvadnak össze, amely a leendő pedagógusokat optimálisan készíti fel hivatásuk komplex és dinamikus elvárásaira.

Kulcsszavak: magyar és ausztriai nyelvtanárképzés; elmélet-gyakorlat integráció; kompetenciafejlesztés; pedagógiai módszertan; a képzés modernizációja

ROVAT: ISKOLA – VILÁG

101–112 » K. NAGY EMESE:

Középszkolai tanulók politikai nézetének formálása csoportmunka keretében

<https://doi.org/10.71157/upsz.2025.09-10.07>

A kutatás célja annak feltárása volt, miként jelennek meg és hogyan kerülnek feldolgozásra a politikai tartalmak három budapesti középiskola osztályfőnöki óráin, különös tekintettel a kritikai gondolkodás, a kommunikációs készségek és a demokratikus kompetenciák fejlesztésére. Elméleti kerete a politikai tartalmak oktatásának etikai dilemmáira (Hess és McAvoy, 2014), a médiarendszerek hatalmi szerepére (Entman, 2007) és a közoktatás társadalmi kontextusára (Giroux, 2019) épült, valamint figyelembe vette a Komplex Instrukciós Program (KIP) státuszkiegyenlítő hatását (K. Nagy, 2016). A vizsgálatban 9–12. évfolyamos diákok és osztályfőnökeik vettek részt. Az adatgyűjtés strukturált tanóramegfigyeléssel és óratervek elemzésével történt, a feladatok nyitottságára, a nézőpontok sokszínűségére, valamint a tanulói interakciókra fókuszálva. Az eredmények szerint a tanóratervek igazodtak a demokratikus nevelés céljaihoz: a nyitott végű feladatok és a perspektívák összevetése támogatta az érvelési készség fejlődését. A tanárok hangsúlyt fektettek az aktuális politikai események kontextualizálására, erősítve a tanulók autonómiáját. A gyakorlatban azonban a viták strukturaltsága, a facilitáció minősége és a státuszkülönbségek kezelése hatással volt a diskurzus minőségére. Két hipotézis – a nézőpontok kiegyensúlyozott bemutatása és a kommunikáció intenzitása – igazolódott, míg az eltérő nézőpontok elfogadása csak részben. A kutatás rámutat, hogy a politikai tartalmú órák hozzájárulhatnak a demokratikus vitakultúra erősítéséhez, ha biztosított a kiegyensúlyozottság, a nyitottság és az egyenlő részvétel.

Kulcsszavak: politikai tartalmak; kritikai gondolkodás; demokratikus nevelés; vitakultúra; Komplex Instrukciós Program

ROVAT: KÖZELÍTÉSEK

113–122 » SINKA PÉTER – NÉMETH ANDRÁS – LANSZKI ANITA:

Liminalitás és szerepváltás a művészetoktatás terében

<https://doi.org/10.71157/upsz.2025.09-10.08>

Az írás azt vizsgálja, hogyan jelenik meg a liminalitás és a szakralitás a képzőművészeti oktatás téri és szerepbeli struktúráiban. Középpontba kerül a műterem és a tanterem metszéspontja, valamint a tanár és a művész szerepeinek átfedése és váltakozása a pedagógiai gyakorlatban. Az elméleti keretet elsősorban Arnold van Gennep, Victor Turner és Mircea Eliade liminalitás- és szent–profán fogalmi adják, kiegészítve téranropológiai és pedagógiai térelméletekkel. Személyes oktatási és művészi tapasztalataimra építve értelmezem a művészetoktatási teret mint átmeneti, tapasztalati és identitásképző színteret. Az írás célja, hogy feltárja, a művésztanár szerepe miként válik performatív és liminális aktsussá, amelyben a tanítás és az alkotás rítusai szervesen összefonódnak. Az eszszé hozzájárulást kíván nyújtani a művészetpedagógia és pedagógiai antropológia térfelfogásának elmélyítéséhez.

Kulcsszavak: liminalitás; szakralitás; művészetoktatás; pedagógiai tér; műterem; tanterem; művésztanár; térelmékezés; rítus

123–134 » ERDEI RÓBERT:

A nyelv alakítja gondolkodásmodunkat? Elméleti és empirikus megközelítések egy régóta húzódo vitában

<https://doi.org/10.71157/upsz.2025.09-10.09>

A tanulmány azt a klasszikus kérdést járja körül, hogy a nyelv milyen módon és milyen mértékben befolyásolja az emberi gondolkodást. Először a Sapir–Whorf-hipotézis erős (nyelvi determinizmus) és gyengébb (nyelvi relativizmus) változatának áttekintésére kerül sor, majd bemutatásra kerülnek azok az univerzalista megközelítések, amelyek a gondolkodás nyelvtől független, veleszületett struktúráit hangsúlyozzák (Chomsky generatív nyelvtana, Pinker „mentális nyelve”, Fodor modularitáselvé). A tanulmány kitér Bernstein szociolingvisztikai elméletére is, amely szerint a társadalmi csoportokhoz kötődő nyelvi kódok a gondolkodás stílusát és az absztrakt fogalomalkotás lehetőségeit is formálják. Piaget kognitív fejlődésemelvéte a nyelvet a már meglévő gondolkodási sémákra épülő „köpenyként” írja le, míg Vigotszkij dialektikus felfogása a belső beszéd és a legközelebbi fejlődési zóna fogalmán keresztül a nyelv mediátorszerpepét emeli ki a társas tapasztalatok

és az egyéni gondolkodás között. Az elméleti megközelítéseket empirikus eredmények illusztrálják a színészlelés, a térbeli tájékozódás, a számfogalom és a kétnyelvűség területéről. Összegzésként a tanulmány mellett érvel, hogy a nyelv és a gondolkodás viszonya sem nem egyszerű oksági lánc, sem nem független egymástól: a nyelv biológiai alapokra épülő univerzális kognitív folyamatokra támaszkodik, miközben bizonyos határok között keretezi, szervezi és finomhangolja azokat.

Kulcsszavak: *nyelv és gondolkodás; nyelvi relativizmus; Sapir–Whorf-hipotézis; nyelvi determinizmus; generatív nyelvtan; mentális nyelv; belső beszéd*

ROVAT: **SZEMLE** (kritikák, ismertető)

135–138 » FALUS TAMÁS:

Volt egyszer egy tanárképző főiskola – Csepelen

HORVÁTH GERGELY ÉS MTSAI. (SZERK., 2025): *TÉNYEK ÉS EMLÉKEK A CSEPELI TANÁRKÉPZŐRŐL 1975–1983: AZ EGRI FŐISKOLA KIHELYEZETT TAGOZATA BUDAPESTEN*

<https://doi.org/10.71157/upsz.2025.09-10.10>

1975 és 1983 között Csepelen működött az Egri Ho Si Minh Tanárképző Főiskola Budapesti Kihelyezett Tagozata, mely csaknem nyolcszáz végzős diákot bocsátott útjára. Közülük sokan lettek jeles tanárok, de más hivatást választó, neves értelmiségiek is: írók, költők, újságírók, nyelvészek, szociológusok. A főiskola történetét hitelesen vázolja fel a *Tények és emlékek a csepeli tanárképzőről* című, 2025 őszén megjelent színvonalas kötet, a Liceum Kiadó gondozásában. A cikk e kötet recenziója.

Kulcsszavak: *Egri Ho Si Minh Tanárképző Főiskola Budapesti Kihelyezett Tagozata; tanárképző főiskola; Csepel; tanárképzés*

*

B2 » A képekről (Veszprémi Attila)

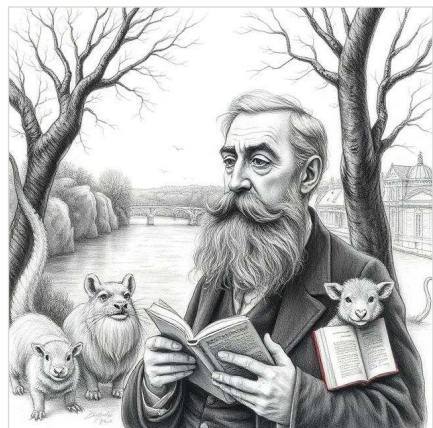
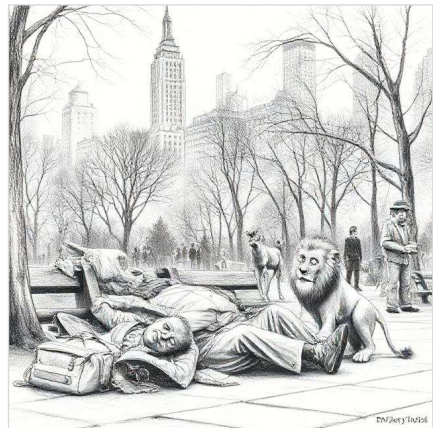
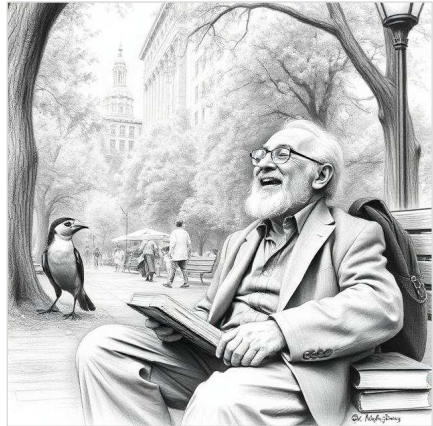
MI-vel generált képek Jókai Mór magyar íróról, amint liminális terekben próbál eligazodni

148–B3 » Szerkesztői jegyzet (Kaposi József)

Arról, hogy mérgezővé vált a fejleszteni akarás, és ez korántsem vicc

B4 » „...egy világszelvény beszélni kezd...”

Részlet Hartmut Rosa *A kezelhetetlen* című 2024-ben magyarul megjelent könyvéből

ABSTRACTS

(Full-texts are in Hungarian!)

SECTION: TANULMÁNYOK (peer reviewed)

15–30 » MURÁNYI, SAROLTA – GONDA, ZSUZSA – DEME, ANDREA:

Advanced language use: measuring the comprehension of scientific texts, developing a digital measuring tool<https://doi.org/10.71157/upsz.2025.09-10.02>

The study presents the research and development activities of one of the sub-projects within the "Language Use at Advanced Levels" umbrella project of ELTE DOKK (Digital Education Development Competence Center). The umbrella project considers the development of language use as a fundamental starting point at all levels and areas of education, which can reduce dropout rates, enhance students' autonomous learning processes, and support both students and educators in effective scientific communication through various methodological strategies. The study outlines the goals of one of the sub-projects within the "Language Use at Advanced Levels" umbrella project, focusing in detail on those related to the measurement of reading comprehension of scientific texts. The aim of our planned research, using the text comprehension section of the measurement tool, is to assess the text comprehension of first-year university students and examine their habits and strategies related to reading scientific texts. The study presents the initial steps of this research: the lessons learned from previous significant domestic and international measurements on scientific text comprehension, the considerations for developing the new measurement tool on scientific text comprehension, and the structure and operation of the developed measurement tool. The study analyzes in detail the methodological background of the online measurement tool in relation to comprehension levels and operations. The conclusion of the study outlines the further scheduling of the research and development tasks of the sub-project, as well as the expected theoretical and practical benefits of the sub-project. Future results we expect to obtain with the measurement tool, the comprehension levels achieved by the students, and the comprehension operations performed can lead to conclusions that contribute to the development of an e-learning course offering adaptive learning paths for improving the reading comprehension of scientific texts.

Keywords: *text comprehension; reading comprehension; understanding scientific text; measurement; development*

31–49 » BEREGI, ERIKA – TRZASKOMABICSÉRDY, GABRIELLA – BOGNÁR, JÓZSEF:

School health education in a disadvantaged region: lessons from an intervention aimed at increasing physical activity<https://doi.org/10.71157/upsz.2025.09-10.03>

There is clear evidence that young people are leading increasingly inactive lifestyles, so education and training institutions have a key role to play in supporting physical activity among pupils. The aim of this research is to investigate the effects of an intervention to increase physical activity on the well-being and fitness of pupils. Young people in the study groups were given the opportunity to participate in a ten-week physical activity programme, which included a variety of leisure activities. An expert sample was selected from a technical school in the Borsod-Abaúj-Zemplén county, including the entire 11th grade. For the intervention participants (N = 59), two study groups and one control group were established. The study group was provided with one and two sessions of physical activity per week after the educational period. Before and after the intervention, questionnaire data collection and NETFIT measurements were conducted. Further information was obtained through focus group and individual interviews with pupils (n = 13), teachers (n = 5) and parents (n = 1). There was a significant improvement in self-rated endurance at post-test ($t = -2.56$; $p = 0.01$). Endurance shuttle ($F = 4.48$; $p = 0.01$) and long jump from a distance ($F = 3.70$; $p = 0.03$) also showed significant improvement in the study groups. On a scale of one to four, pacing (2.95 ± 1.17) and hiking (2.85 ± 1.08) were ranked as the most useful programs. Overload and mental fatigue were typically attributed to the inadequate activity. In terms of increasing physical activity, the role of motivation, inspiration and example-setting by both teachers and parents was emphasised. A further area of research should be to explore new methods of health education and motivation and to investigate their effectiveness.

Keywords: *school health education; physical activity; intervention*

SECTION: LÁTÓSZÖG**5–13 » TAKÁCS, GÉZA:****Reading Jókai**

<https://doi.org/10.71157/upsz.2025.09-10.01>

The essay evokes the great Hungarian writer, Mór Jókai, who was born in 1825, two hundred years ago, and enthusiastic commemorations and celebratory greetings were written about him on the anniversary. But it is as if these writings suggested that Jókai only existed, but that his books are no longer alive today, and cannot be read. And there was a distinguished literary figure who said this rather bluntly. Where could he have done it more unworthily than in the writer's hometown, precisely in connection with the anniversary. The author takes offense at this, mostly by reporting on his fresh experience of Jókai's texts, with quotes, trying to convey that this literature has not only not become obsolete, but that by reading it we would also come closer to understanding the present in which we live, since the history of the struggle with national destiny is by no means over. Not to mention the vicissitudes of human character. And that Jókai was an influencer of his own time, a writer of a NET-FLIX series. And a slammer too. While he is a great figure of romance. In the best quality.

Keywords: *Jókai-anniversary; recency effect*

SECTION: MŰHELY**50–73 » GYARMATHY, ÉVA – SZABÓ, ZÉNÓ:****A Profiling Tool for Enhancing Data-based Pedagogical Decisions in Classroom Settings**

<https://doi.org/10.71157/upsz.2025.09-10.04>

This study introduces the Sensorimotor and Cognitive Profile Test, a freely accessible assessment tool designed for use by educators. The instrument facilitates data-driven pedagogical decision-making by mapping learners' sensorimotor and cognitive developmental characteristics. The utility of the tool, along with the pedagogical relevance of data-informed practices, is demonstrated through a longitudinal study involving early school-age children. The research analysed data from over one thousand first-grade students and tracked their developmental trajectories through the end of second grade. Findings indicate that specific cognitive (e.g., working memory, temporal sequencing) and sensorimotor (e.g., body schema, finger gnosis) functions are predictive of later academic achievement. The study underscores the critical role of data-informed approaches in fostering inclusive and personalized

educational environments, with particular emphasis on supporting students from disadvantaged backgrounds.

Keywords: *sensorimotor and cognitive profiling; data-based decision; inclusive education*

74–90 » LUDNIKNÉ PÁLFI. DORINA – MOLNÁR. BALÁZS:**The Appearance of Positive Pedagogy in the Új Pedagógiai Szemle**

<https://doi.org/10.71157/upsz.2025.09-10.05>

In recent years, positive pedagogy has gained increasing prominence in both national and international educational research and practice. The aim of this study is to explore how the concept and approach of positive pedagogy have appeared in the *Új Pedagógiai Szemle* (New Pedagogical Review) between 2011 and 2024. Using qualitative content analysis, the research examines articles published during this period that address positive pedagogy or closely related topics, with particular attention to the pedagogical applications of positive psychology, students' well-being, school climate, and the development of teachers' professional competencies. The study seeks to provide a comprehensive overview of how the notion of positive pedagogy has evolved within Hungarian educational discourse, what theoretical and practical focal points have emerged, and how Hungarian researchers perceive the possibilities of adapting this approach to the national context. The findings contribute to a deeper understanding of the scientific reception of positive pedagogy and may support its more conscious and effective implementation in educational practice.

Keywords: *positive pedagogy; positive psychology; educational research; qualitative content analysis; teacher competencies; student well-being*

91–100 » BAZSÓNÉ SÖRÉS, MARIANNA:**The importance of disciplinary expertise in language teacher training**

<https://doi.org/10.71157/upsz.2025.09-10.06>

Subject-specific knowledge acquired in teacher education programmes constitutes the foundational basis of classroom instruction. At the same time, a persistent tension can be observed within university-based teacher education between theoretical orientation and practical applicability, often giving rise to the criticism that the training does not provide sufficiently practice-oriented preparation. This study examines the development of Hungarian teacher education models from the post-Second World War period onward, as

well as the relative weight of different academic disciplines within teacher preparation. A comparison with the Austrian model offers a valuable reference point for understanding the current configuration of Hungarian higher education. Initiatives aimed at improving the quality of teacher education are explored through the example of the German teacher education programme at the University of Miskolc. The article presents methodological strategies that provide students with multifaceted access to disciplinary knowledge and school-based practice, proposing an approach in which theoretical content and practical teaching skills are integrated into a coherent competence profile that prepares future teachers optimally for the complex and dynamic demands of their profession.

Keywords: *Hungarian and Austrian language teacher training; integration of theory and practice; competence development; pedagogical methodology; modernization of the training program*

ROVAT: ISKOLA – VILÁG

101–112 » K. NAGY, EMESE:

Shaping high school students' political views through group work

<https://doi.org/10.71157/upsz.2025.09-10.07>

The aim of the research was to explore how political content appears and is processed during homeroom lessons in three secondary schools in Budapest, with particular emphasis on the development of critical thinking, communication skills, and democratic competences. The theoretical framework was built on the ethical dilemmas of teaching political content (*Hess & McAvoy, 2014*), the power-related role of media systems (*Entman, 2007*), and the social context of public education (*Giroux, 2019*), while also taking into account the status-equalizing impact of the Complex Instruction Program (CIP) (*K. Nagy, 2016*). The study involved students from grades 9 to 12 and the homeroom teachers. Data collection was conducted through structured classroom observation and the analysis of lesson plans, focusing on task openness, the diversity of perspectives, and student interactions. The findings indicate that the lesson plans aligned with the objectives of democratic education: open-ended tasks and the comparison of perspectives supported the development of argumentative skills. Teachers placed emphasis on contextualizing current political events, thereby strengthening students' autonomy. In practice, however, the structure of debates, the quality of facilitation, and the management of status differences influenced the quality of discourse. Two hypotheses—the balanced presentation of

viewpoints and the intensity of communication—were confirmed, while the acceptance of differing perspectives was only partially supported. The study highlights that politically themed lessons can contribute to strengthening democratic debate culture provided that balance, openness, and equal participation are ensured.

Kulcsszavak: *political content; critical thinking; education for democracy; culture of debate; Complex Instruction Program (CIP)*

SECTION: KÖZELÍTÉSEK

113–122 » SINKA, PÉTER – NÉMETH, ANDRÁS – LANSZKI, ANITA:

Liminality and Role Transition in the Space of Art Education

<https://doi.org/10.71157/upsz.2025.09-10.08>

This paper explores how liminality and sacrality manifest within the spatial and role-related structures of visual arts education. I focus on the intersection of the art studio and the classroom, as well as the overlapping and shifting roles of the teacher and the artist in pedagogical practice. The theoretical framework is based primarily on the concepts of liminality and the sacred–profane dichotomy as developed by Arnold van Gennep, Victor Turner, and Mircea Eliade, complemented by perspectives from spatial anthropology and pedagogical theories of space. Drawing on my personal experience as both educator and artist, I interpret the space of art education as a transitional, experiential, and identity-shaping environment. My aim is to examine how the role of the artist-teacher becomes a performative and liminal act, in which the rituals of teaching and artistic creation are deeply intertwined. The essay seeks to contribute to a deeper understanding of spatial concepts in art pedagogy and pedagogical anthropology.

Keywords: *liminality; sacrality; art education; pedagogical space; studio; classroom; art teacher; spatial interpretation; rite*

123–134 » ERDEI, RÓBERT:

Does language shape our thinking? Theoretical and empirical approaches in a long-standing debate

<https://doi.org/10.71157/upsz.2025.09-10.09>

The paper examines the classical question of how, and to what extent, language influences human thought. It first reviews the strong (linguistic determinism) and weaker (linguistic relativity) versions of the Sapir–Whorf hypothesis, then presents universalist approaches that emphasise language-independent, innate

cognitive structures (Chomsky’s generative grammar, Pinker’s “mentalese”, Fodor’s modularity). The paper also discusses Basil Bernstein’s sociolinguistic theory, according to which social class–based linguistic codes shape styles of thinking and opportunities for abstract reasoning. Piaget’s theory of cognitive development is interpreted as viewing language as a “cloak” that is built upon pre-existing cognitive schemas, whereas Vygotsky’s dialectical perspective, through the concepts of inner speech and the zone of proximal development, highlights the mediating role of language between social experience and individual thought. These theoretical perspectives are illustrated by empirical findings from research on colour perception, spatial orientation, numerical cognition and bilingualism. In conclusion, the paper argues that the relationship between language and thought is neither a simple one-way causal chain nor a relation of independence: language rests on universal, biologically grounded cognitive processes, while at the same time it frames, organises and fine-tunes them within certain limits.

Keywords: *language and thought; linguistic relativity; Sapir–Whorf hypothesis; linguistic determinism; generative grammar; mentalese; inner speech*

ROVAT: **SZEMLE** (kritikák, ismertetők)

135–138 » FALUS, TAMÁS:

Once upon a time there was a teacher training college – in Csepel

HORVÁTH GERGELY ÉS MTSAI. (SZERK., 2025): *TÉNYEK ÉS EMLÉKEK A CSEPELI TANÁRKÉPZŐRŐL 1975–1983: AZ EGRI FŐISKOLA KIHELYEZETT TAGOZATA BUDAPESTEN*

<https://doi.org/10.71157/upsz.2025.09-10.10>

Between 1975 and 1983 the Eger Ho Chi Minh Teacher Training College Budapest Branch, operated in Csepel, graduating nearly 800 students. Many of them became distinguished teachers, but others chose different professions and became renowned intellectuals: writers, poets, journalists, linguists, and sociologists. The history of the college is authentically outlined in the high-quality volume entitled *Facts and Memories of the Teacher Training College in Csepel*, published in the fall of 2025 by Liceum Publishing.

Kulcsszavak: *Eger Ho Chi Minh Teacher Training College Budapest Branch; teacher training college; Csepel; teacher training*

*

B2 » *About the pictures* (Veszprémi, Attila)

AI-generated images of Hungarian writer Mór Jókai trying to find his way in liminal spaces

148–B3 » *Editor’s Note* (Kaposi, József)

About how the desire to develop has become toxic, and that this is no joke

B4 » „...a section of the world begins to speak...”

Excerpt from Hartmut Rosa’s book *The Untreatable*, published in Hungarian in 2024

